

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Asiantuntijalausunto
Rauno Lämsä
Valtiovarainministeriö
Budjettiosasto

07.07.2020

Asiantuntijalausunto jatkokirjelmästä U21/2020 vp – U2/2020 vp; Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta annettu komission muutettu ehdotus

Alkuperäinen oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskeva ehdotus on osa Euroopan vihreämmän kehityksen –kokonaisuutta. Pelkistetysti merkittävin ero EU:n koheesiotoimiin on fossiilisten polttoaineiden tukemisen poissulkeminen.

Esillä oleva muutosesitys sisältää rahaston kokonaismäärärahojen korotuksen elpymisvälineestä sekä jäsenmaiden vähimmäis- ja enimmäismääriä koskevat saantoehdotukset. Ehdotuksen käsittely kytkeytyy kiinteästi uusia rahoituskehyksiä ja elvytyspakettia koskeviin ratkaisuihin.

Komission muutettu ehdotus on sinänsä tässä vaiheessa suosiollinen Suomelle. Valtioneuvoston kantaan ei ole huomautettavaa. Jatkokäsittelyssä tulee erityisesti kiinnittää huomiota tukien jakomekanismeihin ja taloudellisiin vaikutuksiin liittyviin epävarmuuksiin.

Alkuperäisen ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden tulisi yksilöidä ne alueet, joihin siirtyminen ilmastonutraaliin talouteen vaikuttaa eniten. Mikäli rahaston perustaminen tulisi hyväksyttyä, jatkossa on myös keskeistä rahaston toimintapuitteiden määrittely: toteutetaanko se omana erityisohjelmanaan vaiko osana uutta rakennerahasto-ohjelmaa. Erityisen tärkeää olisi vihreämmän Euroopan toimintapoliittisen tavoitteen sisällyttäminen älykkään Euroopan ja yhteyksien Euroopan lailla valmisteltavaan rakennerahasto-ohjelmaan omina kokonaisuuksinaan. Suomen kaikkien turvealueiden kuuluminen muutetun tukikehikon puitteisiin edellyttää tukien jakomekanismien lisätarkastelua.

Vähähiilisyyden edistäminen tulee valtavirtaistaa kestäväksi kehitykseksi. Vähähiilistä taloutta voidaan edistää useilla kehittämisen alueilla. Siksi on tärkeää mahdollistaa Vihreämpi vähähiilinen Eurooppa –toimintapoliittisen tavoitteen mukaisten investointien rahoitus uuden rakennerahasto-ohjelman ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston puitteissa.